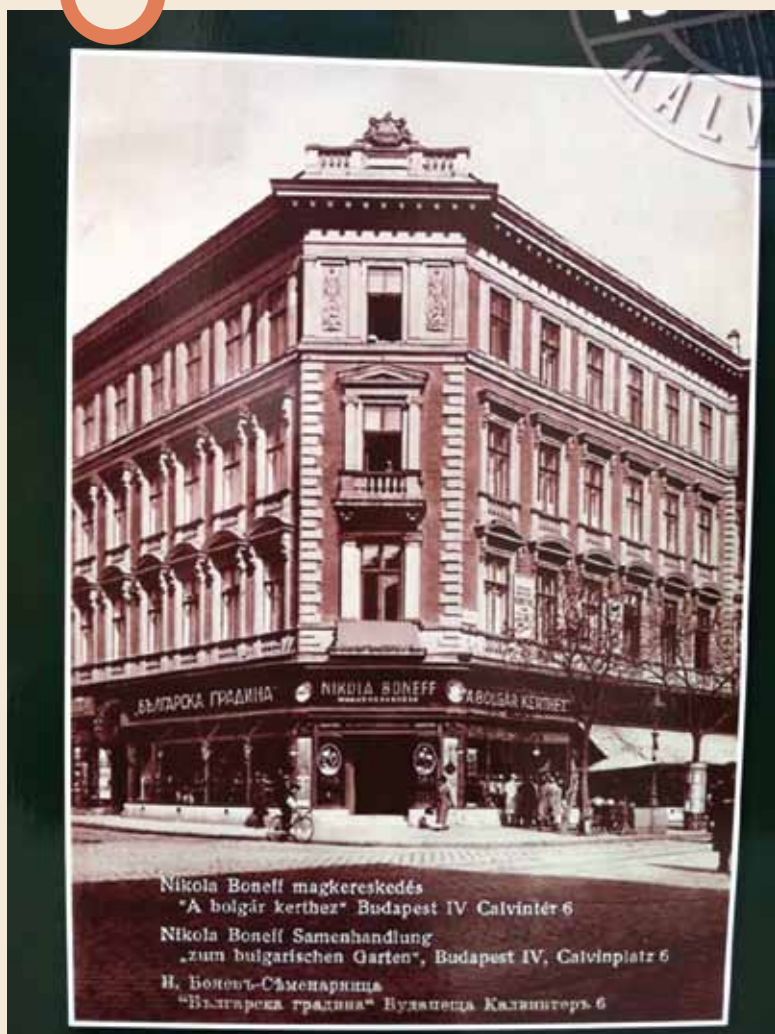

БЪЛГАРСКИ

2012 04

Децата – нашето бъдеще • С общи усилия • Унгарският култ към св. Наум • Мартеница 30

Вестник на
българите в Унгария

A magyarországi
bolgárok kétnyelvű
haviapja
www.bolgarok.hu

ВЕСТНИКЪТ НА БОЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

Децата – нашето бъдеще

Общо събрание на ДБУ

На 31 март се състоя годишното събрание на Дружеството на българите в Унгария, която прие стопанския и културния отчет на Управителния съвет за изминалата година и прие планове за работата през следващата.

В началото председателят на събраниято поздрави новото попълнение от млади членове: Никола Иванчик, Ласло Иванчик и Даниел Тихов, изразявайки радост и надежда да бъдещето на ДБУ. Традиционно бе почетена паметта на членовете на дружеството, напуснали ни през изминалата година.

От финансовия отчет, който бе изнесен от Емил Иванов, председател на финансовата комисия, стана ясно, че въпреки кризата и намалелите приходи дружеството приключва една успешна година със запаси от 50 милиона форинта в банкови сметки и ценни книжа. За бъдеще намаляването на приходите от стопанска дейност се предвижда да бъдат компенсирани с приходи от стопанската дейност от стопанския комплекс на Българския културен дом.

Отчета по културната дейност бе представен от Габриела Хаджикостова. Тя обърна внимание на юбилейните годишнини, които бяха

отбелязани през 2011 г.: 20 г. списание „Хемус“, 15 г. Малко театро и 15 г. танцов състав „Янтра“, отбелязвайки тяхната роля в обществения живот на общността.

За общите усилия на Дружеството и Самоуправлението говори д-р Данчо Мусев. Той обърна внимание на редица нови закони, които поставят нови изисквания пред българските организации и специално пред ДБУ и направи предложение Общото събрание да упълномощи Управителния съвет да проучи възможностите за превръщането му в дружество с общественополезна цел. Тази нова форма ще разшири възможностите на организацията да участва успешно в държавни проекти за финансиране. Досегашната стабилност и строга финансова дисциплина са добра предпоставка и гаранция, че промяната не е непосилна.

Д-р Данчо Мусев обърна особено внимание на образователните институции на българите в Унгария – детската градина и училището – и заяви, че в момента те са във фокуса на вниманието на цялата общност, тъй като от тяхното съхраняване и развитие зависи нашето бъдеще. Те се разрастват – от септември Детската градина ще работи с две групи, а в училището има

вече 60 деца, но стремежът е да се постигне и качествено развитие на институциите.

Съхранена бе сградата на ул. „Байза“ 44, която се превръща в едно ново българско средище, дало покрив на много български институции. От няколко месеца там се помещава Българското републиканско самоуправление, както и новосъздадената Библиотека и архив. Предвижда се създаването на постоянна изложба с творби на български художници, както и организирането на временни изложби. Новият закон за вероизповеданията и включването на Българската православна църква в Унгария сред историческите църкви в страната създава нови възможности, като сред тях бе изтъкната възможността за изографисването на църквата и нейната реконструкция.

Събранието прие тези амбициозни планове за бъдещето на българската общност в Унгария, чието осъществяване е възможно, благодарение на единството на българите тук.

С общи усилия

Както вече ви съобщихме, през февруари заместник държавният секретар по въпросите на националностите и гражданското общество в Министерството на държавната администрация и правосъдието Чаба Латорцаи бе на посещение в България. Той разказа специално за „Български вести“ за срещите си в България.

Господин Латорцаи, неотдавна Ви бяхте в България и проведохте срещи, които са от особен интерес за българите в Унгария: в Министерството на образованието, науката и младежта, в Светия Синод и в Държавната агенция за българите в чужбина, както и в Министерството на външните работи. Какви са впечатленията Ви от това посещение?

Чаба Латорцаи: София бе втората спирка от една по-голяма обиколка. В края на миналата година Парламентът прие Закона за народностите в Унгария и нашата цел беше да го представим в страните-майки, да разкрием новите възможности, които се съдържат в него за народностите групи в Унгария, в това число и за българите. Обсъдихме и някои въпроси, които отдавна са актуални в отношенията между двете държави.

A gyerekek a jövőnk

Az MBE közgyűlése

Március 31-én tartották meg a Magyarországi Bolgárok Egyesületének éves közgyűlését, amelyen elfogadták a Vezetőség gazdasági és kulturális beszámolóját, valamint a következő évi munkatervet.

A közgyűlés elején a levezető elnök köszöntötte az újonnan belépett ifjú tagokat, Ivancsik Nikolát, Ivancsik Lászlót és Tihov Dánielt. Az egybegyűltek a hagyományokhoz híven megemlékeztek az elmúlt egy évben elhunyt tagokról is.

A pénzügyi beszámolóból, amelyet Ivanov Emil, a Pénzügyi Bizottság el-

nöke terjesztett elő, kiderült, hogy a válság és a csökkenő bevételek ellenére az Egyesület sikeres évet zárt, 50 millió forint tartaléka van bankszámlán és értékpapírokban. A jövőben a nem gazdasági tevékenységből származó bevételek csökkenését a Bolgár Művelődési Ház gazdasági komplexuma gazdasági tevékenységéből származó bevételekkel szeretnék kompenzálni.

A kulturális beszámolót Hadzsi-kosztova Gabriella terjesztette elő. Kiemelte a 2011-ben ünnepelt évfordulókat, a Haemus folyóirat megalapításának 20. évfordulóját, a Malko Teatro és a Jantra néptáncegyüttes

15. születésnapját, hangsúlyozva a közösség életében betöltött szerepüket. Az Egyesület és az Önkormányzat közös erőfeszítéseiről dr. Muszev Dancso beszélt. Felhívta a figyelmet a rengeteg új törvényre, amelyek új kihívások elé állítják a bolgár szervezeteket és különösen az MBE-t, és azt javasolta, hogy a közgyűlés hatalmazza fel a Vezetőséget, hogy az térképezze fel a közhasznú egyesületté válás lehetőségeit. Ez az új forma szélesítené a szervezet lehetőségeit az állami finanszírozású projektekben való részvételre. Dr. Muszev Dancso beszélt a magyarországi bolgárok oktatási intézményeiről is –

az óvodáról és az iskoláról – és kijelentette, hogy jelen pillanatban ezek állnak az egész közösség figyelmének középpontjában, mivel megőrzésüktől és fejlesztésüktől függ a magyarországi bolgárok jövője. Az intézmények folyamatosan fejlődnek, szeptembertől az óvoda két csoporttal fog működni, és az iskolában is már 60 gyerek van.

Sikerült megőrizni a Bajza utca 44. szám alatti épületet, ami egy új központja a magyarországi bolgárságnak, hiszen sok bolgár intézmény talált otthonra itt. Néhány hónapja már itt van a Bolgár Országos Önkormányzat, valamint a közelmúltban ala-

pított Bolgár Kulturális, Dokumentációs és Információs Központ székhelye. A tervek között szerepel egy állandó kiállítás létrehozása a magyarországi bolgár művészek alkotásaiból, valamint időszaki kiállítások szervezése is. Az új egyházi törvény, amely a Bolgár Ortodox Egyházat történelmi egyháznak ismeri el, szintén új lehetőségeket kínál, például a templom átépítésére és kifestésére.

A közgyűlés elfogadta ezeket a nagyszabású terveket, amelyek megvalósítása azáltal válik lehetségessé, hogy a magyarországi bolgárok egységes közösséget alkotnak.

Közös erővel

Ahogy azt már korábban írtuk, Latorcai Csaba, a nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár Bulgáriába látogatott. A Bolgár Hírek felkérésére elmesélte nekünk az ottani tapasztalatait.

Bolgár Hírek: *Latorcai úr, Ön nemrég járt Bulgáriában és olyan találkozókon vett részt, amelyek nagyon fontosak a magyarországi bolgárok számára: az Oktatási Minisztériumban, a Szent Szinódusban, a Határon Túli Bolgárok Hivatalában és a Külügyminisztériumban. Mi a benyomása erről a látogatásról?*

Latorcai Csaba: Az országgyűlés a tavalyi év végén elfogadta az új nemzetiségi törvényt. Fontos célunk bemutat-

С общи усилия

Най-напред преговарях с председателя на Държавната агенция за българите в чужбина. Това беше един много плодотворен разговор. Недвусмислено заявихме, че смятаме за изключително важно сътрудничеството между институциите на двете държави – Унгария и държавата-майка. Всяка от тях поотделно подпомага своите общности, но ако обединим усилия, помощта ни ще се мултиплицира, ще направим още по-привлекателно съхраняването на националната принадлежност. Тук например възникна едно конкретно предложение. Господин председателят веднага предложи да предостави материали, свързани с обучението на българската общност в Унгария.

БВ: От ДАБЧ вече се свързах с нас и получихме обещанието, че в най-скоро време ще получим тези материали.

ЧЛ: Именно затова много се радвам на подобни срещи, защото веднага става ясно, че има смисъл и резултати.

БВ: В комуникетото за срещата се казва, че двете страни се готвят да разработят и една дългосрочна програма.

ЧЛ: Да, защото и унгарското правителство подпомага национал-

ностите по различни програми, и страните-майки – всяка според възможностите си – оказват помощ на сънародниците си зад граница. Важно е да знаем кой какви цели подпомага, защото ако действат целенасочено и от две страни, тогава определени задачи биха имали много по-голям шанс да бъдат осъществени. Стремим се да постигнем едно хармонизирано сътрудничество и се споразумяваме да подкрепяме дългосрочните програми, като се информираме взаимно, защото това е гаранция, че инициативите на отделните общности наистина ще се реализират.

БВ: Вече стана въпрос за училището. Какъв беше приемът в МОМН? Наистина усещане е, че в България не разбират ролята на самоуправлението и не ги възприемат като сериозен партньор.

ЧЛ: Системата на народностните самоуправления е унгарски специалитет. Те се организират не само на териториален принцип, а и по народностна принадлежност и всяка общност организира свои народностни самоуправления. Убеден съм, че все повече страни оценяват възможностите, които дава подобна система. Неслучайно преди две години и Сърбия въз-

прие тази структура и макар и в малко променен вид, започна да я прилага. Моето впечатление е, че и българското правителство оценява нейните предимства, дори и като възможност за прилагането ѝ в България, сред българските народностни групи. В преговорите с МОМН това не стоеше като въпрос. Там обсъдихме преди всичко унгарско-българското двустранно споразумение за образование, както и въпросите, които трябва непременно да се изяснят, за да бъде то подписано – след пет години – за следващия период. То се отнася преди всичко за размяната на стипендианти за ВУЗ между двете страни. След завръщането ми влязох в контакт с държавния секретариат по образованието и там вече работят по въпроса, за да може то да бъде подписано още тази година, но най-късно в началото на следващата.

БВ: Стана ли въпрос за българското училище в Будапеща?

ЧЛ: Това е една дългосрочна програма. Българската държава се оттегли от финансирането на Българо-унгарското училище „Христо Ботев“. В същото време напълно правомерно е изискването на БРС да създаде собствено училище, което да се изгради

постъпателно. Детската градина вече е налице, но тези деца трябва да бъдат обучавани и по-нататък. Унгарското правителство осигури необходимите материални предпоставки: БРС получи правото да ползва сградата и осигурихме субсидия, за да започне ремонтът ѝ в края на миналата година. В същото време, тъй като изграждането на подобна институция изисква дългосрочно планиране, крайно необходима е и помощта на българската държава. Това няма да е същото натоварване, както да се издържа изцяло едно училище, но

в известна степен трябва да окаже съдействие. Например, като изпраща учители от България и осигурява тяхната издръжка. И в това отношение срещнах разбирание. За да бъде жизнеспособно едно такова училище, е необходимо двете правителства да консултират непрекъснато: какво може да поеме унгарската страна, какво БРС и какво би трябвало българската държава – и тук имам предвид преди всичко осигуряването на учители.

БВ: В Светия Синод какви въпроси бяха обсъдени?

ЧЛ: Преди всичко новият църковен закон, както и възможностите, които той създава. Предстои Българската православна църква в Унгария да бъде официално призната за една от историческите църкви в Унгария. Със задоволство установихме, че недостойната ситуация, която продължава от години наред и е гнездо на напрежение в отношенията между свещеника и неговото паство, вече е уредена с пристигането на новия свещеник. Уреждането на тези отношения е много радостно, дори възникна въпросът дали няма нужда и от нови духовни пастири: дали не се налага изпращането на нов свещеник или свещеници.

Имах още една среща – в Министерството на външните работи. Там разговаряхме предимно за системата на самоуправления на народностите в Унгария. С радост установих, че във Външно министерство добре познават тази система и са отворени за по-нататъшното ѝ задълбочено проучване. Обсъдихме още възможностите за общи действия в рамките на Европейския съюз, и по специално въпроса за обща европейска политика по отношение на народностните групи.

Közös erővel

ni, hogy milyen új lehetőségeket hordoz magában a magyarországi bolgárok számára.

Először a Határon Túli Bolgárok Hivatalának elnökével tárgyaltunk. Egyértelműen ki tudtuk mondani azt, hogy rendkívül fontos a két ország hatóságainak, intézményeinek együttműködése, amivel külön-külön is, de összehangoltan még hatványozottabban tudjuk segíteni a közösségeket, a nemzetiségi identitás megőrzését. Nagyon örültem, hogy az elnök úr ígéretet tett arra, hogy különböző, kifejezetten oktatási segédanyagokat fognak eljuttatni a magyarországi bolgár közösséghez.

Bolgár Hírek: A Határon Túli Bolgárok

Hivatala már felvette velünk a kapcsolatot és hamarosan megkapjuk ezeket az anyagokat.

Latorcai Csaba: Én azért örülök ezeknek a találkozóknak, mert nem sokkal utánuk látom, hogy van értelmük.

Bolgár hírek: Azt nyilatkozta, hogy egy hosszú távú programot is készülnek kidolgozni. Erről beszélne egy kicsit?

Latorcai Csaba: Mind a magyar kormány nyújt a hazai nemzetiségeknek különböző célokra, programokra támogatást, mind pedig az anyaországok is segítik a saját lehetőségeikhez mérten a határon túl élő nemzeti közösségeiket. Nagyon fontos tudni, hogy ki milyen célra ad támogatást,

mert ha koncentráltabban tudjuk segíteni két irányból egy-egy közös gondolat valóra váltását, akkor az sokkal nagyobb eséllyel tud megvalósulni.

Bolgár Hírek: Az iskoláról már szó esett. Az Oktatási Minisztériumban milyen volt a fogadtatás?

Latorcai Csaba: Az Oktatási Minisztériumban alapvetően a bolgár-magyar oktatási, együttműködési megállapodásról ejtettünk szót. Ez alapvetően az ösztöndíjas helyek, illetve annak finanszírozásának a kérdéseit érinti. A hazaérkezésemet követően ebben a vonatkozásban felvettem a kapcsolatot az oktatásért felelős államtitkársággal és én úgy tudom, hogy már ök

is elkezdtek azon dolgozni, hogy akár még ebben az évben, de legkésőbb jövőre aláírható legyen a következő időszakra vonatkozó szerződés.

Bolgár Hírek: Szóba került a budapesti bolgár iskola?

Latorcai Csaba: Ez is egy hosszú távú program. Volt a Hriszto Botev Iskola, amelyet alapvetően a bolgár állam tartott fenn. A bolgár állam ennek a működtetéséből kivonult, ugyanakkor teljesen jogos igényként felmerült az Országos Bolgár Önkormányzat részéről, hogyők szeretnének egy saját nemzetiségi iskolát működtetni. Az óvodai már megvalósult, de az óvodából kikerülő gyerekeket szeretnék

tovább iskoláztatni. Ehhez a magyar kormány minden segítségét eszközt rendelkezésre bocsát. Az ingatlan használati jogát már megkapta a Bolgár Országos Önkormányzat, amelynek a fejlesztéshez külön támogatást adtunk az elmúlt év végén. Ugyanakkor, úgy gondolom, hogy ehhez szükséges a bolgár államnak is az áldozatvállalása, még ha nem is olyan mértékben, mint amikor ő működtette az iskolát. Például küldhetnek tanárokat Bulgáriából, és vállalhatják az ő fizetésüket erre megvolt a nyitottság.

Bolgár Hírek: A Szent Szinódusban milyen kérdések kerültek megvitatásra?

Latorcai Csaba: Alapvetően az új egyházi törvényről, illetve az abból fakadó lehetőségekről egyeztetettünk, arról, hogy a Magyarországi Bolgár Ortodox Egyház történelmi egyházként került elismerésre az új egyházi törvényben. Ennek a részleteiről, peremfeltételeiről egyeztetettünk. Örömmel állapítottuk meg azt, hogy az a feszült helyzet, ami évekig fennállt az egyház képviselője, a lelkész és a közösség között, az új lelkész érkezésével, úgy tűnik, rendeződött. Jeleztük a közösség azon igényét is, hogy célszerű volna a továbbiakban még lelki pásztort küldeni a jelenlegi lelki pásztor segítségére.

Мартеница 30

Юношеските 80

Бях в гимназията, когато по време на ученическия лагер получих първи впечатления от т. нар. танцовите къщи – но не унгарска, а гръцка. Учета ни вдъхновено да играем хоро на музиката от касетофона. Веднага ми хареса. Връщайки се у дома, станах ентузиазизиран член на общност от няколко-

тин души. Два-три пъти седмично тропяхме балкански танци. В Младешкия парк имаше гръцки танци „Бузуки“, а в събота вечер ходехме на южнославянски танци на кея „Бем“. И тогава се разпространи новината, че ще има и български танци, ха сега... Все едно смених сладкия ликьор с качествено сухо вино, такова беше усещането ми.

Суровото и варварско звучене на музиката беше синхрон с дивостта на танца, поне в ние така го изживяхме. А и българите наистина бяха много. Всичко беше странно, бих казал екзотично. Невиждани дотогава инструменти звучаха ненадминато в ръцете на Никола. И всичко това – в затворения свят на социализма – изпълни живота ни със странна атмосфера.

Веднъж (през февруари 1982) ми се обади Лили, която водеше танцовата къща, да отидем в Културния дом за празника „мартеница“ и да изиграем нещо на сцената.

Не ми е трудно да си спомня какво усещане беше да играем за пръв път на тази сцена. Тежестта на носите, специфичният мирис на платното и докосването му до ко-

жата, мекостта и непривичността на цървулите. Вълнението дали ще успеем да изиграем няколкото заучени стъпки без грешка на сцената. Българската публика беше безкрайно благодарна, бялата брада на дядо поп светлееше в залата, изпълнена с опушения аромат на кебапчета. Кой би помислил тогава, че се случва нещо, което ще окаже влияние върху целия ми живот?

Как станахме звезди?

От септември всеки петък ходехме в Ладманьоши на танцовата къща на „Жаратнок“. Зеус, с привичната си небрежност и гръцко самочувствие ми подаде някакъв формуляр за „Кой какво знае?“, бил го получил в канцеларията. Групата бързо се оформи, българи и гърци бяха в основата. Още там, на място, помолихме Лили и Силвия да ни изготвят хореография за състезанието. Танцът беше подготвен и той и до ден днешен е в репертоара ни, с него се класирахме за полуфиналите. Накрая програмата беше толкова натоварена, че Лили нямаше време да ни учи на стъпките. Преодоляхме проблема като учехме стъпките от филм, помогна ни Петър Величков, който донесе проекционен апарат и филми. Въртяхме на ръка и кадър по ка-

дър разучавахме стъпките. Наученият през деня материал Лили вечер включваше в танца. Бяхме млади и щастливи. С пет-шест репетиции седмично се класирахме за финалите, а накрая заедно с победителите се наслаждавахме на глътките дайкири в Куба. Благодарение на нас хората разбраха, че тук живее българско малцинство и получиха възможност да надникнат чрез народната музика и танците в душата на българите. Всичко това стана неочаквано внезапно и без да има сериозна предистория. Все пак близо година работихме здравата, с ентузиазъм, по аматьорски.

В Дружеството на българите в Унгария ни приеха с радост и почти не минаваше празник без наше участие. Поканихме хореографи от България и задълбочихме знанията си по български фолклор. Тогава се запознахме с Каля и Христо Иванови от София и с Петър Ангелов от Варна – известни български хореографи. Станахме близки и професионално, и човешки, с тяхна помощ оформихме репертоара си, в който представяме широка палета от български танци: от Пирин до Варна.

Леvente Дели
„Кръгът на „Мартеница“ и на хората, които посещаваха танцо-

Основни моменти от живота на „Мартеница“:

- 1983 Първо място на състезанието „Кой какво може?“
- 1987 Котел, международен курс по фолклор
- 1988 Второ място на състезанието „Кой какво може?“
- 1991 Фолклорен фестивал, Палма де Майорка, I място „найдобър танц“
- 1995 Фолклорен фестивал, Палма де Майорка, голямата награда на фестивала
- 1997 Фолклорен фестивал, Палма де Майорка, голямата награда на фестивала
- Участие във фолклорния фестивал в Копривщица
- 2002 Награда за малцинствата, държавно отличие
- 2007 Награда Pro Cultura Minoritate, Унгарски инсти тут за култура
- 2007 София, Тържествен концерт по случай 25 г. на „Мартеница, с подкрепата на българската държава и на столична община, награди

вите къщи нарасна неимоверно. Случваше се да поставим табелата „Няма места“, тъй като вторият етаж Културният дом „Ладманьоши“ (днес театър МУ) бе препълнен до срутване... Беше прекрасно преживяване, благодарен съм им до днес. Ала времето минава... Слепоочията ни вече побеляха, Живо-

Martenica30

A kamaszos 80-as évek

Én a gimnáziumi építőtáborban kaptam az első élmény a táncból, de nem a magyartól, hanem a görögötől. Lelekesen tanítottak bennünket a kazettás magnóról szóló zene mellett a körtáncokra. Egyből megtetszett. Hazatérve állandó és lelkes tagja lettem egy több száz fős közösségnek. Heti két-három alkalommal is volt lehetőség a balkáni táncokat ropni. Az Ifi Parkban a Buzuki görög táncháza mellett szombatoként a Bem rakparti „fáklyás” délszláv táncház volt a standard program. Aztán elért a hír, hogy indul a bolgár, nosza... Mint az édes likőrtől a száraz minőségi bor felé, valahogy így éltem meg az irányt.

A zene nyers és barbár hangzása találkozott a táncok vadságával, legálábbis mi a haverokkal így éltük át. És itt tényleg sokan voltak a bolgárok. Minden olyan különleges, mondhatni egzotikus volt. A sohasem látott hangszerek csodálatosan szólaltak meg Nikolakezében. Mindez a szocializmus zárványvilágában, különös atmoszférával töltötte ki életünket.

Aztán egyszer csak (1982 februárjában) hívott Lili, aki a táncházat vezette, hogy jöjjünk el a „kultúrba” a martenica ünnepére és a színpadon tartunk egy kis izelítőt a táncból. Nem nehéz felidézni, milyen volt először ezen a színpadon szerepelni. A viselet súlya, a vászon egyedi szaga

és különös érintése a bőrön, a bocsor puhasága és szokatlansága lábbon. Az izgalom, hogy a néhány lépés, amit megtanultunk, összejön-e hiba nélkül. A bolgár közönség nagyon hálás volt, a pap bácsi fehér szakála világított a sötét nézőtéren és a kebacpcse füstös illata betöltötte a termet. Ki gondolta volna akkor, hogy most történik valami, ami az egész életemre hatással lesz. Így lettem tiszteletbeli bolgár.

Hogy lettünk TV-sztárok

Szeptembertől a Lágymányosiban voltunk péntek esténként a Zsarátnok táncházban. Zeusz a szokásos lezszer-

ségével és görögös önbizalmával felvetette, hogy töltsünk ki egy jelentkezési lapot a „Ki Mit Tud?”-ra, melyet az irodában kaptam. A társaság hamar összeállt, bolgár, görög vérűek adták a balkáni magot. Még ott felkértük Lilit és Szilvát, hogy készítsenek nekünk koreográfiát a versenyre. Elkészült az a koreográfia, ami mind a mai napig a repertoárunkon szerepel, s mellyel bejutottunk a verseny középdöntőjébe. A végén annyira sűrű volt a program, hogy nem volt ideje Lilinek betanítani új lépéseket. Ezt a problémát úgy hidaltuk át, hogy szuper8-as filmről tanultunk táncokat, melyekben Velickov Péter volt segítségünkre, ő adta a vetítőt és

a filmeket. Egy kézi hajtánnyal kockáztuk ki a lépéseket (szó szerint), és így tanultunk napközben anyagot, amit Lili este beépített a koreográfiába. Fiaitok és boldogok voltunk. Heti öthat próbával bejutottunk a döntőbe és a végén a győztesekkel Kubában kortyoltuk a daiquirit. Általunk megtudták az emberek, hogy él itt egy bolgár közösség, s betekintést kaptak a népzene és a táncok világán keresztül a bolgár lélekbe. Mindez váratlan hírtelenséggel és minden komoly előzmény nélkül történt. De ezért közel egy évig hihetetlenül keményen, lelkesen és amatőr módon dolgoztunk.

A Magyarországi Bolgárok Egyesülete

szívesen vette a létezésünket, és szinte nem múlt el ünnep, hogy ne szerepeltünk volna benne. Koreográfusok jöttek hozzánk és komolyabb ismeretekre tettünk szert a bolgár folklórból. Ekkor ismertük meg Kaja és Hriszto Ivanovot Szófiából és Peter Angelovot Várnából, akik neves koreográfusok. Emberileg és szakmailag is közel kerültek hozzánk, segítségükkel kialakult az a repertoár, mely bemutatja a bolgár táncok átfogó palettáját Pírintől Várnáig.

A Martenica tehetsége több mint a tagok tehetségének összessége, egy nemesebb érték, mely sokszor megmérettetett.

Deli Levente

Мартеница 30

тът ни е сграбчил, ала срещнем ли се, имаме deja vue, своята тайна, нещо, което сме преживели, което бе нашата безгрижна младост, и все още се четне в погледите ни. Топли сърцата, предизвиква съучастническа усмивка в ъгълчето

на устните. Любов, лета, наситени с адреналин, фестивали, безкрайни пътувания, турнета с Мартеница. Хубаво беше. Благодаря ви.

Никола Паров

„В продължение на близо десет години следях отблизо всекидневното на Мартеница, не само на празници ръкоплясках до зачервяване на дланите, увлечен от главозамайния ритъм на шопското, виждах грейналите погледи на момичетата и момчетата по време на репетиция, раждането на изкуството след упорити общи усилия. За мен беше ра-

дост да съм сред тях, да почувствам искреността им, доброволството, безкористната им дружба и човешкото съчувствие. Познавам ви като честни и щастливи хора, които неизменно ценя и обичам.“

Тошо Дончев

„30 години са дълго време за един състав, в който през 3-4 години се сменят участниците, ала – за късмет – ръководното ядро остава. Нашата среща стана благодарение на Ицван Силваши, който обичаше българската музика и танци, с опит в организирането на танцовите къщи и смяташе, че българската музика и танци ще се харесат и на унгарските младежи. Показа се прав, трябва да сме благодарни заради ентузиазиранияте му усилия в началния период.

Ръководителят на „Мартеница“ Левенте Дели ръководи състава в продължение на 30 години с пълно себеподаване, упоритост и много труд.

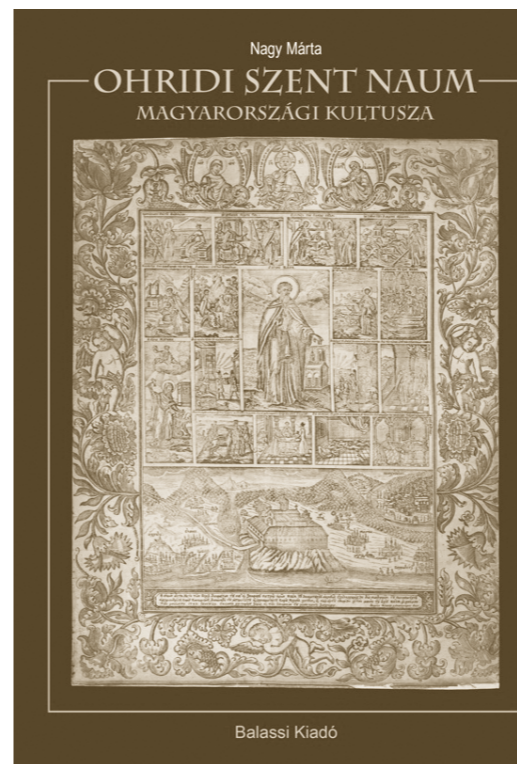
Бих искала да спомена имената на хора, които положиха големи усилия за честта на състава и в същото време бяха прекрасни танцьори: Дьонди, Тимеа, Фери, Маца, Раймонд, Мари, Силви, Чила...“

Лиляна Зафирова Бюдине
хореограф

Унгарският култ към св. Наум

Свети Наум Охридски започва своята дейност през IX век като ученик на Кирил и Методий. Участва в покръстването на моравците и панонските славяни. Има заслуги за създаването на литургия на славянски език, основана на практиките, както в източната, така и в западната църква. Тези ритуали са се използвали на територията на моравската епископия и това е единствената епископия, служеща на славянски език, одобрена от папата. Самият Наум приема свещенически сан през 868 г. в Рим от папа Адриан II.

След смъртта на Кирил, а след това и на Методий (885), под натиска на немското свещеничество Наум и неговите приближени са принудени да бягат. След кратък престой в Белград, те намират подслон в двора на българския цар Борис. В царските столици – Плиска, а по-късно Преслав – Наум играе голяма роля за създаването на старобългарската книжовност. Наум работи като епископ мисионер и в Кутмичево, Македония, основава манастир на брега на Охридското езеро – първото монашеско общежитие на Балканите, където прекарва последните десет години от живота си. Умира тук на 23 декември 910 г.

Култът към Наум се разпространява в средновековния охридски манастир и неговата околност. В началото на XVIII век той е донесен от влахомакедонци, които селаселват в Унгария. Той намира израз в стила на църквите, в собствените имена, но най-вече в изобразителното изкуство. В Унгария

култът към Наум е в разцвета си в продължение на век – от началото на XVIII до началото на XIX век. Култът към Наум Охридски в Унгария надхвърля църковните рамки, тъй като е израз на привързаността към родината на живеещите в странство влахомакедонци-гърци, чрез патронажа на Наум се дава израз на покровителството на родината. Достатъчен повод за представянето на култа към Наум в Унгария е 1100 годишнина от смъртта му. Образът на Наум Охридски обаче е емблематичен и за съвременниците. Той е пример за връзките между източното и западното християнство в региона, където преминава граничната линия помежду им. Образът на Наум е интегриращ за православните народности, които живеят в диаспора, тъй като е свързан както с влахомакедонците, така и с българите, сърбите и румънците. Култът към Наум е една от формите за даване на израз на привързаността към родината. В образа на Наум Охридски се въплъщава един от важните въпрос на времето и региона – връзката между вяра и национална идентичност.

Д-р Марта Над

Borisz udvarában letelek menedékre. A cári fővárosokban a pliszkai, majd a preszlávi irodalmi iskolák irányítójaként Naum nagy szerepet vállalt az óbolgár írásbeliség megteremtésében. Naum missziós püspökként működött a macedóniai Kutmicsevóban, monostort alapított az Ohridi-tó partján, ahol élete utolsó tíz esztendejét töltötte. Itt hunyt el 910. dec. 23-án. Szent Naum kultusza a középkorban ohridi monostorában és a környékén virágzott. A 18. század elején az ohridi térségből a Magyar Királyságba betelepülő macedovlachok a kultuszt magukkal hozták, mely megnyilvánult tiszteletben, képzőművészeti megjelenésekben öltött testet.

Ohridi Naum alakja a jelenkori utódok számára emblematikus. Többszöriösen is példázta a keleti és a nyugati kereszténység kapcsolódását éppen régióinkban, amely a keleti és a nyugati kereszténység határvonalán fekszik. Naum alakja integrál a hazánkban diaszpórában élő ortodox hitű nemzetiségek számára is, hiszen egyaránt kötődik a macedovlachokhoz-görögökhöz, bolgárokhoz, szerbekhez és a románokhoz. Ohridi Naum alakjában korunk és régióink egyik fontos kérdése, hit és nemzeti identitás kapcsolata ölt testet.

Dr. Nagy Márta

Néhány állomás a Martenica életéből

- 1983 „Ki Mit Tud?” 1. hely
- 1987 Kotel, Nemzetközi továbbképzés
- 1988 „Ki Mit Tud?” 2. hely
- 1991 Néptánc Világfesztivál, Palma de Mallorca „Legjobb Tánc” 1. hely
- 1995 Néptánc Világfesztivál, Palma de Mallorca FŐDÍJ
- 1997 Néptánc Világfesztivál, Palma de Mallorca FŐDÍJ
- Fellépés a Koprivsticai Néptánc Találkozó
- 2002 „Kisebbségeért Díj”, állami kitüntetés
- 2007 „Pro Cultura Minoritate” Díj, Magyar Közművelődési Intézet
- 2007 Szófia, „25 éves a Martenica” Ünnepi műsor Bulgária állami szervezeteinek és Szófia önkormányzati vezetőinek támogatásával, az együttes több kitüntetést kapott

Ohridi Szent Naum magyarországi tisztelete

Ohridi Szent Naum működését a 9. században Kirill-Cirill és Metód tanítványaként kezdte. Térítő tevékenységet folytatott a morvák és a pannóniai szlávok között. Részt vett annak a szláv nyelvű liturgiának a kidolgozásában, melyet a keleti és a nyugati liturgikus gyakorlat elemeiből állítottak össze. Ezt a szertartási rendet a morvai érsekség területén használták, ez volt az egyetlen szláv nyelvű liturgiát használó érsekség, amelyet a pápa befogadott. Magát Naumot 868-ban a pápa, II. Adrián megbízásából Rómában szentelték pappá. Kirill, majd Metód halálát (885) követően a keleti térnyeréstől idegenkedő német papság nyomására Naum és társai menekülni kényszerültek.

Počina Kina Mutafova

На 15 април 2012 г. почина Кина Мутаfoва.

Кина Мутаfoва е българска актриса. Родена на 9 януари 1936 г. в село Драганово. Баща ѝ е Марин Мутаfoва, един от старите български градинари в Унгария. След завършването на средното образование в Будапеща тя се връща в България и през 1959 г. завършва ВИТИЗ "Кръстьо Сарафов" със специалност "актьорско майсторство". След това започва Играла е в близо 30 филма, сред които "Да обичаш на инат", "Господин за един ден", "Хан Аспарух", "Двойникът", "Топло". в Старозагорския театър.

След като се пенсионира, тя отново се премества в Будапеща в семейната къща в Пещержебет.

Elhunyt Kina Mutafova

2012. április 15-én elhunyt Kina Mutafova, bolgár színésznő, aki 1936. január 9-én született Draganovóban. Apja, Marin Mutafov bolgár kertész volt Magyarországon. Miután Budapesten befejezte a középiskolát, Kina Mutafova visszatért Bulgáriába, és elvégezte a Színművészeti Főiskolát, majd a Sztara Zagorai színházban kezdett dolgozni. Élete során közel 30 filmben játszott kisebb-nagyobb szerepeket.

Nyugdíjba vonulása után visszaköltözött a szülői házba Pesterzsébetre.

Малко театро: Зебра

„Зебра” ни кара да се замислим, разбърква мислите ни, очарова. Независимо че представлението тече на български език с унгарски надписи. Пиесата би очаровала зрителя дори при елементарно владеене на български език и без надписи благодарение на интензивната игра на Габриела Хаджикостова.

Роли, преводи, дискове – трудно да се изброят. Като венец за този творчески кипещ, преди няколко години Яна Добрева предлага да напише пиеса специално за Габриела, в която тя – смесвайки жанрове – експериментира с нови театрални форми. По този повод попитахме актрисата за чувствата, които я вълнуват.

„Тази пиеса е истински подарък за мене, който аз искам да предам и на други хора! Тя се обръща не само към тукашните българи, а към все-

ки човек, който някога е живял на друго място, понеже мнозина – и унгарци, и българи живеят далеч от родината. Такава е съдбата на малките народи, все намираме щастието си някъде другаде, но животът между две държави е много труден. Мнозина изпитват горчивина, ала на мене тази ситуация ми даде много сили – съдбата ми би била свършено различна, ако бях останала в България. Тук успях да опитам различни неща, ала България винаги е била зад мен и ми е давала сили. Винаги съм носела в себе си българската култура и гордо заявявам, че съм българка. Съвременната българска литература и драматургия са много силни. Познавам Яна, писателката, от много отдавна, преведох нейната пиеса „Пясъчен пъзел”, чиято премиера се състоя неотдавна в театър „Скене”. Тя е един много чувствителен драматург с необикновен стил, обожавам да разговарям с нея. Дълго време е живяла в Канада, но прекараното там време е изпило силите ѝ. Години наред сме разговаряли за това, какво означава да живееш на друго място, да те няма във важни моменти от живота на близките ти. Придложи ми да напише пиеса за тези неща и аз съм ѝ много благодарна. Мисля, че улових последния момент, в който все още

има физическите сили да изиграя една толкова трудно представление, когато и душевно съм достатъчно зряла. Тази пиеса се роди съвсем навреме и е голям подарък от съдбата.” „Много дълбоко съм развълнувана. Актърът естествено играе, но аз обичам, когато спектаклите говорят за болката и за радостта, когато провокирам чувства у зрителите, а за целта и самата аз трябва да навляза в големи дълбини. В наше време рядко стигахме до катарзис, срамуваме се от чувствата си, продаваме и душата си в един материален свят. Театърът е този, който трябва да ни накара да се посмеем заедно, да поплачем, да ни разтърси, и когато зрителят се прибере у дома, да се размисли. След първото представление получих страшно много имейли, много хора ми казаха, че са били разтърсени от пиесата, защото неведнъж са били изправени на подобен кръстопът без да смеят да го пресекат, преживявайки подобни неща. Известно успокоение дава изречението в края на пиесата: „Път има за всеки от нас.” Всеки търси своя път и рано или късно го намира, но е много важно да изговорим всички тези неща. Има толкова отчаяни и самотни хора, всеки се блъска със собствените си проблеми и според мене тук, в театъра,

всеки има възможност да посъбере малко сили. За мене раждането на такива спектакли е важно, обичам да накарам зрителя да се замисли, защото дните ни все повече ни отдалечават от мисленето. Според мен е важно да се замисляме, защото в противен случай сме загубени. Ако се откажем да мислим, преставаме да бъдем хора. Чувствата и мислите – те са които ни правят ценни.” Спектакълът на Малко театро е едно съдържателно и вълнуващо театрално преживяване. Повече информация за трупата и за нейните спектакъли можете да намерите на www.malkoteatro.hu.

д-р Даниел Бечеи
<http://www.kulturprojekt.hu>

От 23 март на сцената на театър Скене може да се гледа пиесата на българската писателка Яна Добрева „Пясъчен пъзел”. В четирите женски роли иррят Илдико Баншаги, Андреа Молдваи Киш, Каталин Шимко, Анна Янкович, режисьор – Атила Кирай.

Определят пиесата на българската авторка като лирическа трагикомедия. Яна Добрева създава образа на модерния свят, в който обръкани хора търсят и не намират любовта. Пиесата е преведена от Габриела Хаджикостова и Ишван Ц. Наги. Заглавието ни насочва към отчаяната борба на авторката с нейните герои, чиято съдба се опитва да подреди, всяка песъчинка да попадне на мястото си и по този начин да настъпи обрат в живота им. Така подреденият пъзел навярно би могъл да даде отговор и на големия въпрос: какъв е смисълът на живота и кой е правилният път, доколкото такъв съществува.

Четири жени стоят в чакалнята. „Среща на четири различни характера – празни бръщолевения и премълчавания, с послания и тишина. Четири жени чакат. Чакаат Го: Съпруга, Бащата, Психоаналитика или просто някого, който може да им помогне. И докато чакат се опитват да зададат въпроси-

те си към небето и земята” – пише в дипломаката на спектакъла.

Силата на „Пясъчен пъзел” е в добре подредения диалог, в неочакваните обрати, които настъпват. Героините разкриват стъпка по стъпка миналото си, животът им се променя пред очите ни. Всичко това създава прекрасни възможности за актрисите.

В спектакъла се срещат четири актриси, които никога досега не са играли заедно. Поставен е от Атила Кирай, който досега е познат повече като актьор и хореограф, макар че е режисирал в Бекешчаба и Кошице.

<http://www.metropol.hu>
със съкращения

Homokpuzzle

Homokpuzzle címmel Jana Dobrev a kortárs bolgár szerző művét láthatja a közönség március 23-tól a Szkéné Színházban; a darab négy nő szerepét Bányási Ildikó, Moldvai Kiss Andrea, Simkó Katalin és Jankovics Anna alakítja, az előadást Király Attila rendezésében mutatják be.

A kortárs bolgár szerzőnő különös címet viselő darabja lírai tragikomédia: Jana Dobrev az összezavarodott, szeretet után sóvárgó világról fest képet. A cím a szerző küzdelmére utal hősnőivel: az író nő végérvényesen szeretné elrendezni hősei életének morzsáit, hogy helyükre kerülhessenek a homokszemek, és ezáltal fordulatot vehessen életük iránya is. Az így összeállt puzzle talán választ adhat a nagy kérdésekre,

dr. Becsei Dániel
www.kulturprojekt.hu

például arra, hogy mi az élet célja, és melyik a helyes út, amennyiben van ilyen.

Az előadásban négy olyan színésznő találkozik a színpadon, akik eddig még sohasem játszottak együtt: Bányási Ildikó mellett, aki 1998 óta az Új Színház tagja, a két szabadúszó: Moldvai Kiss Andrea (korábban a Radnóti Színház tagja) és Simkó Katalin (korábban a Maladype és a Forte Társulat tagja), valamint az eddig főleg Szolnokon játszó, a budapesti közönség körében kevésbé ismert Jankovics Anna lép színre a produkcióban.

A darabot Király Attila állította színpadra, akit főként színészként, koreográfusként ismerhet a közönség, de rendezett korábban már Békéscsabán és Kassán is.

<http://www.metropol.hu>

Malko Teatro: Zebra

A Zebra elgondolkodtat, felkavar, magával ragad. Teszi mindezt annak ellenére, hogy az előadás bolgár nyelvű, magyar felirattal. A darab talán felirat és alapszintű bolgár nyelvismeret nélkül is elvarázsolná a nézőt, és ez Hadzsikosztova Gabriella intenzív játékának köszönhető. Szerepeit, fordításait, lemezeit felsorolni is nehéz lenne. Művészeti tevékenysége mintegy megkoronázásaként ajánlotta fel néhány évvel ezelőtt Jana Dobrev, hogy ír egy kifejezetten Gabriellára szabott darabot, amellyel műfajokat elegyítő új színházi formát kísérletezhet ki. „Ez a darab egy nagy ajándék nekem és ezt az ajándékot szeretném továbbadni! Nem csak az itteni bolgároknak szól, hanem mindenkinek, aki valahol máshol éli az életét, hisz rengeteg magyar él

távol a hazájától, és így vannak ezzel a bolgárok is.

A kortárs bolgár irodalom és dráma-irodalom nagyon erős. Janát, az írónőt, régóta ismerem, én fordítottam a Homokpuzzle című darabját, amit pár nappal ezelőtt mutattak be a Szkéné Színházban. Ő egy nagyon érzékeny bolgár drámaíró. Sokáig élt Kanadában, de azt mondta, hogy őt ez az idő csak gyengítette. Éveken keresztül beszélgettünk arról, hogy mit jelent máshol élni, nem ott lenni bizonyos pillanatokban, amikor fontos lenne. Ajánlotta, hogy ír nekem egy darabot erről, és nagyon hálás vagyok ezért neki.”

A Zebra drámai monológok, mozdulatok, tánc, ének, gesztusok és hatások elegye. A történet egyszerű. Középkorú nő áll egy budapesti útkeresztző-

désen, de átkelni képtelen. Válaszúthoz érkezett, ahonnan súlyát veszti a külső környezet, csak a belső utazás számít. Ahhoz, hogy megtegye az első lépést, először önmagában kell nagy utat bejárnia, meg kell küzdenie félelmeivel, múltjával, kapcsolataival, veszteségeivel, sőt, még sikereivel is. Hadzsikosztova Gabriella mozgása, gesztusai és hangja mesterien sodorja magával a nézőt, vele utazunk mindannyian. Az érzelmek olyan széles skáláját közvetíti hitelesen, amely az egy óras darabba sűrítve katarikus élmény. Megkérdeztük, hogy mit élt át a színpadon?

„Nagyon mélyen érint. A színész persze csak játszik, de én szeretem, amikor fájdalomról meg örömről szólnak a darabok, amikor érzelmeket tudok kiprovokálni a nézőkből. Ritkán élünk át katar-

zist mostanában, szégyelljük az érzelmeinket, a lelkünket is eladjuk az anyagi világért. A színháznak funkciója, hogy itt együtt nevéssünk, sírjunk, hogy megrázzon, hogy amikor hazamegy a néző, gondolkodjon egy kicsit. Rengeteg e-mailt kaptam az első előadás után. Valamiféle megnyugvást adott nekik a darab végén elhangzó mondat: Mindannyiunk számára van út. Mindenki keresi a maga útját és előbb-utóbb meg is találja, de fontos ezeket a dolgokat kibeszélni magunkból. Nagyon szeretem, amikor gondolkodásra készítem a nézőt, bár a mindennapjaink lassan arról szólnak, hogy Isten ments, hogy gondolkodjunk, de szerintem gondolkodni kell, mert egyébként mindent elveszíthetünk.”

Елин Пелин Приказка на приказките

Е, Бобо, ти искаш приказка, и то дълга приказка. Но знаеш ли ти, че дълги приказки вече няма? Едно време имаше една дълга приказка. Най-дългата на света. Главата ѝ беше в Цариград, а опашката – чак в Стамбул. И колко хубава беше тая приказка! Такива хубави приказки вече няма. Очите ѝ светеха като безценни камъни, на главата си имаше златна корона. Тябото ѝ беше дълго и гъвкаво като на змия. Тя имаше крила и можеше да лети нависоко и нашироко. Цялата беше покрита с разноцветни пера – златни, сребърни, бисерни – които се преливаха като цветовете на дъгата и така светеха, че обръщаха нощта на ден. На всяко перце беше написано по една приказка. Опашката ѝ беше една голяма и разкошна китка от пера, златни и сребърни, от всички цветове, каквито има и няма на земята.

Деца много обичаха тая приказка, търсеха я да я видят, да ѝ се порадват, носеха ѝ подаръци и подлагаха лицата си да ги помилва.

Такава беше тая приказка, Бобо.

Но ние, писателите, дето пишем приказки за деца, постъпихме зле с нея. Нощно време, когато тая хубава приказка заспиваше, всеки от нас се приближаваше скришом до нея и с едни големи ножици режахме кой перце, кой две, кой три. Бързо-бързо приказката остана без пера, крилата

ѝ оголяха и тя престана вече да хвърчи, защото без крила не може да се хвърчи.

Тогава приказката, Бобо, стана тъжна, стана грозна, заплака и се скри в една пещера. Ала пещерата беше малка и опашката ѝ остана отвън. Ние, писателите, Бобо, деуто се мъчим да разправяме приказки на децата, като не можем да измислим нова и хубава приказка, намерихме скривалището на тая чудна приказка, за която ти разправям, и почнахме да скубем перца от опашката ѝ, която висеше вън от пещерата. А пещерата беше почти недостъпна, Бобо. Всред страшни скали и камънаци и затова мнозина от нас паднаха и си счупиха главите. И все на едно място им се счупваха главите – на темето, дето се намира малкият мозък.

Това бе отмъщението на приказката, която те оскубаха до перце. И аз отскубнах едно перце от опашката на тая приказка. С голяма мъка сторих това, Бобо, но все пак успях, защото аз нали съм ловец, научен съм да се катеря по камънаците и по непристъпните места. Когато пораснеш, аз искамв и ти да се научиш да се катериш през скали и камъни и да намираш и най-непристъпните пещери. Защото в такива пещери има скрито имане и ти може би ще го намериш и няма да си беден като татко си.

Празник на детската книга

През 1967 година, Международният съвет на детската книга взема решение да обяви рождената дата на великия разказвач на детски приказки Ханс Кристиан Андерсен – 2-ри април – в Международен ден на детската книга, празник, на който детската книга обединява децата и запазилите детското в себе си възрастни от цял свят.

Роден през 1805 г. в малкото градче Одзе, Ханс Кристиан Андерсен разкрива с изключително майсторство човешките слабости и добродетелите на своите герои. Писателят постига огромна популярност още приживе, а след смъртта му текстовете му са преведени на над 150 езика.

През 1958 година ЮНЕСКО учреди Международен Златен медал на името на Андерсен, наречен малка Нобелова награда. Тя се връчва на всеки две години на най-добрия детски писател и художник на детски книги. Наред със световните писатели: Астрид Линдгрен, Селма Лагерльоф, Туве Янсон, Луис Карол в почетния списък са вписани и българските писатели: Валери Петров за "Пет приказки", Йордан Радичков за "Малки жабешки истории" и Веса Паспалева за "Пролет в родината", а Ангел Каралийчев е първият български писател, вписан в Почетния списък.

От Асоциация на българските учители в чужбина, обезпокоени от наскоро излязлата статистика, според която, всеки български родител говори с детето си средно по 13 минути на ден, искаме да напомним на възрастните, че отговорността за изграждането на връзката между децата и книгите е наша.

Клуб 2011

Четвъртото издание на проекта "Награди за успешните деца на България" – 2011, на фондация "Димитър Бербагов", излъчи КЛУБ 2011 в областите Изкуства, Наука и Спорт. В списъка са допуснати и 14 деца от българските училища в чужбина.

Сред тях са и учениците от Българското училище за роден език в Будапеща Милан Барки и Габор Барки в категорията „Бойни изкуства“.

Основната цел на фондацията е да изградят у подрастващите уважение към успеха, дължащо се на талант и усилия. Наградите са доказано успешно средство да се оценят постижения и да се поощри по-нататъшното развитие на победителите.

Димитър Бербагов е идол на подрастващите, защото е човек, постигнал детската си мечта с талант и труд. Това дава възможност да се влияе на децата да насочват енергията си в градивна посока, което да допринесе за тяхното по-добро бъдеще.

Проектът "Награди за успешните деца на България" – 2011, се осъществява със съдействието на Министерство на образованието, младежта и науката и Асоциацията на българските училища в чужбина.

Klub 2011

A Bulgária sikeres gyermekeinek díja – 2011 projektet negyedik alkalommal hirdette meg a Klub 2011 a művészet, a tudomány és a sport területén.

A listára 14 határon túli bolgár iskolából származó gyermek is felkerült.

A budapesti Bolgár Nyelvtanító Kisebbségi Iskola tanulói is megtalálhatóak közöttük: Barki Milán és Barki Gábor a Küzdősportok kategóriában indultak.

Az alapítvány legfőbb célja, hogy a felnövekvő generációban megteremtse a siker iránti tiszteletet, amely komoly erőfeszítések és tehetség árán érhető el. A díjazás kiváló eszköz az elért eredmények értékelésére.

Dimiter Berbatov a felnövekvő generáció bálványja, mert egy olyan ember, aki rengeteg munkával és tehetséggel érte el az álmait. Ez ad lehetőséget arra, hogy hatással legyen a gyermekekre, hogy az energiájukat konstruktív irányba fordítsák, ami hozzájárul a jobb jövőhöz.

Гимнастика за малки и големи

От средата на май се очаква да почнат редовни занятия по гимнастика в различни категории в сградата на улица Байза. За децата от българската детска градина ще има специални отстъпки.

Кристиан Йорданов е посещавал българската детска градина и е учил в българското училище до VI клас. После се премества в Централната спортна школа, където активно се занимава със спортна гимнастика. Става шампион на Унгария във всички възрастови групи, има достига до призови места на европейски и световни състезания. През 1996 г. е включен в унгарския отбор по спортна гимнастика за олимпиадата в Атланта. След контузия през 2002 г. престава да се занимава с активна спортна дейност, учи, но връзката му със спорта остава и до днес. Работи като треньор, известно време в Англия. Завършва Туризм и хотелиерство, по-късно продължава във висшето спортно училище специалността спортен мениджмънт, а през 2012 се дипломира в специалността здравен мениджмънт в Университета Корвинус. В момента е здравен мениджър на два хотела на остров Маргит. Член е на Българското са-

моуправление в Дунакеси. Тригодишната му дъщеря Грета – по стара семейна традиция – посещава българската детска градина.

Желанието на Кристиан е да създаде център за лечебна физкултура в българското училище на ул. Байза. Планът вече е в ход: извършват се ремонтни дейности във физкультурния салон, започнат е мениджмънт в околните детски градини. Както разбрахме, за децата от българската детска градина ще има специална отстъпка от 50%. Наред с гимнастиката за най-малките, ще има и занимания за възрастни в различни видове спорт: йога, пилатес, аеробик, лечебна физкултура, където място могат да намерят всички възрасти.

Начинанието ще действа не само като спортен, а и като лечебен център – с физиотерапевт, който има постоянно седалище в центъра.

Torna kicsiknek és nagyoknak

Május közepén kezdődnek a rendszeres tornaórák a Bajza utcai épület tornatermében. A bolgár oviba járó gyerekek speciális kedvezményt kapnak.

Jordanov Krisztián a bolgár óvodába és hatodik osztályig a bolgár iskolába járt. Onnan a Központi Sportiskolába került át, ahol szertornával foglalkozott. Minden korosztályban volt magyar bajnok, és sok jó helyezést ért el európai és világszinten. 1966-ban az atlantai olimpián a magyar tornászcsapat tagja volt. 2002-es sérülése után abbahagyta a versenyzést, de a sporttal való kapcsolata a mai napig megmaradt. Edzőként dolgozott, egy ideig Angliában is. Vendéglátóipari Főiskolát végzett, majd a TF-en sportmenedzseri szakon tanult, 2012-ben pedig elvégzte az egészségmenedzser szakot a Corvinus

Egyetemen. Jelen pillanatban két margitszigeti szálloda egészségmenedzsere. A Dunakeszi Bolgár Önkormányzat tagja. Hároméves kislánya, Gréta – a családi hagyományoknak megfelelően – a bolgár óvodába jár.

Krisztián egy gyógytornaközpontot szeretne létrehozni a Bajza utcai épületben. A terv megvalósítása már elkezdődött: megkezdődtek a felújítási munkálatok a tornateremben és a gyerekek toborzása a környékbeli óvodákban.

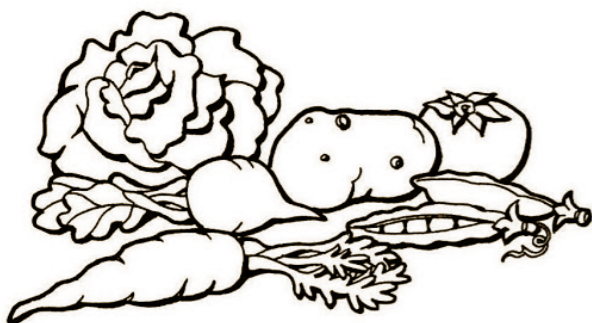
Ahogy megtudtuk, a bolgár óvodába járó gyerekek 50% kedvezménnyel látogathatják majd a foglalkozásokat. A legkisebbek tornáján kívül a felnőtteknek is lesznek különféle órák: jóga, Pilates, aerobik, gerinc-torna, így mindenki kiválaszhatja a magának megfelelőt. A sport- és gyógyközpontban fizioterapeuta is lesz.

Български дни в Халите

На 29, 30 и 31 март в Централните хали в Будапеща се състояха вече традиционните български дни. Те се провеждат за шести пореден път. Тяхното начало бе поставено от Лиана Узунова, днес основната част от организацията се извършва от Тая Ронаи, която е взела присърце представянето на българските продукти, кулинарната и народна култура в навечерието на великденските празници. На промоцията взеха участие фирми, които търгуват с български продукти в Будапеща "Сиренекс" и "Барни".

Некерман и Ибус представиха организирани от тях летувания в България. Културният програма бе осигурена от състав "Зорница".

Bolgár napok a Nagycsarnokban

Március 29-én, 30-án és 31-én a budapesti Nagycsarnokban bolgár napok voltak. Idén hatodik alkalommal került megrendezésre ez az esemény. Kezdetben Liana Uzunova volt az esemény mozgatórugója, ma pedig Rónai Tanya végzi a szervezés nagy részét, aki a szívében viseli a bolgár termékek, a kulináris és a népi kultúra bemutatásának fontosságát. A promóción több olyan cég is részt vett, amelyek bolgár termékekkel kereskednek Budapesten, mint például a Sirenex és a Barni. A Neckermann és az IBUSZ utazási irodák az általuk Bulgáriába szervezett utazásokat mutatták be. A kulturális programról a Zornica táncgyűttes gondoskodott.

Най-старият манастир в Европа – край Чирпан

В село Златна Ливада се намира по всяка вероятност най-старият манастир в Европа – манастирът "Св. Атанасий". Според последните научни и археологически проучвания "Св. Атанасий" е основан през 344 година от самия Атанасий – един от най-големите радатели за чистотата на православната вяра и най-вече на нейния постулат за Светата тройца в борбата срещу актуалната в онова време ерес на арианството – отричащо божествената равнопоставеност на Исус Христос.

Проучвания във ватиканските архиви са потвърдили факта, че Св. Атанасий е бил на събора в Сердика, а след това е отседнал в околностите на с. Златна ливада. Построената там обител била наречена на негово име, а може би в нея Св. Атанасий е създал някои от най-известните си богословски трудове.

До неотдавна за най-древен манастир в Европа се считаше "Кандида каса" в Шотландия, издигнат през 371 г., след него се нареждаше "Св. Мартин" във Франция от 373 г.

Златна Ливада не е избрана случайно. Селото се намира до стратегическия път Константинопол-Сердика. До "Св. Атанасий" има и важна крепост, чийто останки може да се видят и днес. Към уникалността на този най-стар европейски манастир трябва да се спомене и постницата в скалите, която се намира край манастира. Това е чудотворна дупка, която е била обитавана от светеца и неговите последователи. От векове поклонниците и вярващите минават за здраве и благоденствие през чудотворната дупка. Манастирът "Св. Атанасий" многократно е разрушаван. Според местните легенди на това място се е крил и Апостолът на свободата Васил Левски. В двора на манастира се намира аязмо с дълбочина от около 6 м. Местните легенди разказват, че всяка година на 2 май, когато се чества храмовият празник на манастира найправедните виждат във водата лика на светеца.

Златна ливада се намира на около 15 км от Чирпан. Името на селото идва от изключително плодородните му ливади и богати градини.

Európa legősibb kolostora Csirpan mellett

Zlatna Livada nevű faluban található Európa valószínűleg legősibb kolostora, a Szent Atanasz kolostor. A legújabb tudományos és régészeti kutatások szerint a Szent Atanasz kolostort 344-ben alapította maga Atanasziusz: ő volt a pravoszláv hit tisztaságának és a Szentháromság legnagyobb védelmezője az arra az időre jellemző arianus eretnység elleni háborúban, amely Jézus Krisztus isteni egyelőségét tagadta.

A vatikáni levéltárban lefolytatott kutatások megerősítik azt a tényt, hogy Szent Atanasziusz Szerdikában volt egy zsinaton, utána pedig letelepedett a Zlatna Livada nevű falu

környékén. Az ott épült kolostor az ő nevét viseli és elképzelhető, hogy abban a kolostorban írta meg Szent Atanasziusz a leghíresebb teológiai munkái egy részét.

Korábban Európa legősibb kolostorának a skóciai Candida Casát tartották, amelyet 371-ben építettek, ezt követte a franciaországi Szent Márton kolostor 373-ból.

Zlatna Livadát nem véletlenül választották. A falu a Konstantinápoly-Szerdika stratégiai útvonal mellett található. A Szent Atanasziusz kolostor mellett található egy fontos vár, amelynek a romjai mai is megtekinthetők.

Софи Маринова пред ЕП

За първи път в историята на европарламента български победител за конкурса "Евровизия" беше представен пред евродепутатите. Софи Маринова изпя песента "Любов без граници", с която се класира за престижното музикално състезание, а еврокомисарят Вивиан Рединг обеща да ѝ тиска палци. Представянето се състоя по покана на българските евродепутати от ГЕРБ в навечерието на Международния ден на ромите 8 април. Специални гости на събитието бяха зам.-председателят на Европейския парламент Отмар Карас, зам.-председателят на Европейската комисия Вивиан Рединг и унгарският евродепутат от ромски произход Ливия Ярока Преднад 300 гости в Европарламента Софи представи освен българската песен за "Евровизия" и ромския химн „Джелем, Джелем“, както и песента „Василица“.

Szofi Marinova az Európai Parlamentben

Az Európai Parlament történetében először mutatták be az Eurovíziós Dalfesztivál bulgáriai válogatójának győztesét a képviselők előtt.

Szofi Marinova elénekelt a Szerelmem határok nélkül című dalt, amelyvel megnyerte a válogatót, Viviane Reding EU-biztos megígérte, hogy drukkolni fog neki. Az előadás az európai parlamenti képviselők, a GERB (Polgárok Bulgária Európai Fejlesztéért) meghívására jött létre a Nemzetközi Roma Nap előestjén, április 8-án. Az eseményen a vendégek között ott volt Othmar Karas, az Európai Parlament alelnöke, Viviane Reding, az Európai Bizottság alelnöke és Járóka Lívia, roma

Új stratégia

Az államnak változtatnia kell a határon túli bolgárokhoz való viszonyán, amelynek egy új stratégia alapját kell képeznie, mondta Margarita Popova államelnök-helyettes asszony. Popova asszony szavai szerint a határon túli bolgárokkal kapcsolatban figyelembe kell venni, hogy mi az ő véleményük Bulgária fejlődé-

származású magyar európai parlamenti képviselő.

Az Európai Parlamentben több mint 300 vendég előtt énekelt el Szofi Marinova az Eurovíziós fesztiválra írt dalt, a roma himnuszt és a Vaszilica című dalt.

Нова стратегия

Отношението на държавата към българите в чужбина трябва да се промени и да залегне в нова стратегия за сънародниците ни зад граница, смята вицепрезидентът Маргарита Попова. Тя коментира темата във Велико Търново, където участва в честванията по повод празника на града. По думите на Попова в основата на работата с българите зад граница трябва да залегне както тяхното виждане за развитието на България, така и с какво те могат да помогнат и да рекламират страната си, съобщил прессекретариатът на държавния глава. За целта по-скоро е нужно да се подпомогне разгръщането на техните инициативи и да бъдат стимулирани да се върнат и да работят за родината си. "На първо място трябва да научим повече за българите в чужбина, защото те са от различни поколения, емигрирали са по различни причини и са се интегрирали по различен начин", допълни вицепрезидентът Маргарита Попова. Друг основен акцент в една нова стратегия трябва да бъде откриването на повече български училища в чужбина и ще се работи много в тази посока, каза още Маргарита Попова.

"Дневник", 2012.03.22

сével kapcsolatban, és ők mivel tudják segíteni és reklámozni az anyaországot. A cél eléréséhez leginkább a kezdeményezéseik megvalósításában kellene nekik segíteni és ösztönözni kellene őket, hogy térjenek haza és otthon vállaljanak munkát. „Először többet kell megtudnunk a határon túli bolgárokról, mert különböző generációkból származnak, más-más okból emigráltak és más-képpen integrálódtak”- tette hozzá az államelnök-helyettes asszony.

Az új stratégiában nagy hangsúlyt kell fektetni bolgár iskolák alapítására a határon túl, és mi sokat fogunk tenni ennek érdekében, mondta Margarita Popova.

Изложба

Клаудия Орос е един от най-търсените сценографи в театралния свят. За нея се знае, че е вечният експериментатор, отличен познавач на куклената техника, смело използва разнообразни материали и смесва различни техники в рамките на едно представление. Разполага с висок професионализъм, смирение пред изкуството и стабилна подготовка. С една и съща страст работи върху спектакли за деца и за възрастни – в това отношение не бива да има разлика, смята, тъй като качеството не познава възрастови граници. Изложбата ѝ ще бъде открита от 8 до 25 май в Пинцегалерия на Йотвощ 10. Организатор: Българското самоуправление в Терезварош.

Kiállítás

Orosz Klaudia a színházi világ egyik legkeresettebb tervezőművészeinek egyike. A bábművészetben őt az örök kísérletezőként, a bábtechnikák kitűnő ismerőjeként, az anyagok sokféleségének bátor használójaként, az egy előadásban belül kevert technikájú figurák megalkotójaként tartják számon. Egyaránt van érzéke a humorhoz és a drámaisághoz. Nagyfokú szakmai ismerettel, művészi alázattal, rákészültséggel rendelkezik. Ugyanazon a hőfokon készül a gyermek- és a felnőtt előadásokra. Számára ebben nincs különbség, hiszen szerinte a minőség nem ismer korosztályokat. Kiállítása május 8-25-ig lesz látható az Eötvös10 Pince Galériájában. A Terézvárosi Bolgár Önkormányzat szervezésében.

Покана

Българското самоуправление в XIII район има удоволствието да ви покани на традиционната Българска танцова къща, която ще се състои на 9 май (сряда) от 19 часа в Културен дом „Атила Йозеф” в Андялфьолд (XIII р., пл. Йозеф Атила 4), smaragdova зала (I етаж). За доброто настроение ще се погрижи 15-годишният оркестър Право. Очакваме гостите с български гастрономически деликатеси. Вход: 800 форинта С подкрепата на Българското самоуправление в XIII район.

Жанет Варга
председател

Meghívó

A XIII. Kerületi Bolgár Önkormányzat szeretettel meghívja Önt és kedves Családját a Hagyományörző Bolgár Táncházbába, amelyet május 9-én (szerdán) 19 órai kezdettel tartunk az Angyalföldi József Attila Művelődési Házban (cím: XIII. ker. József Attila tér 4.), a smaragd teremben (1. emelet). A tökéletes hangulatról a 15 éves Pravo zenekar gondoskodik és az ízlelőbimbókat sem szabad otthon felejtetni, hiszen minden kedves vendégünket bolgár gasztronómiai bemutatóval várjuk! Belépő: 800 Ft Támogató: XIII. Kerületi Bolgár Önkormányzat

Varga Zsanett
elnök

И тази година ще има Равда!

Тръгване от Будапеща на 8-ми юли 2012 г. и пристигане обратно на 22. юли.

Записване за участие – до 30 май в Дружеството на българите в Унгария на телефон 36/1-216 6560 или при Милка Христова – на телефон 36/30-9068451.

В програмата на лагера – както всяка година – е включено обучение по български език, много игри и посещение на български градове (Несебър, Велико Търново и др.)

Az idén is lesz nyári tábor Ravidán!

Indulás: Budapestről, 2012. július 8-án, visszaérkezés: július 22-én Jelentkezni május 30-ig lehet a Magyarországi Bolgárok Egyesületénél, a 36/1-216 6560-os telefonszámon, vagy Milka Hrisztovánál a 36/30-9068451-es telefonszámon.

A tábor programjában, mint minden évben, az idén is szerepel a bolgár nyelvtanulás, városnézés (Nessebar, Veliko Tarnovo, stb.) és rengeteg játék.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A családban marad

Kedvenc ételém a nagyinál

Kedves Lányok, Fiúk!

Biztosan mindenkinek van egy sütije, egy leve, egy étel, amit senki más nem tud úgy elkészíteni, mint a Mama, a Nagymama. Sokan még felnőttként is keressük azokat az ízeket, melyeket egykor nála ismertünk meg. Ti mit esztek a Nagyinál? Mit kértek, ha születésnapotok van és főz vagy süt nektek? Vagy olyan szerencsések vagytok, hogy gyakran esztek nála? Akkor mi az, amit a legjobban szerettek az ételei közül? Kérdezzétek meg, hogyan készíti el, mutassa meg, vagy mesélje el nektek, hogy leírhatjátok, s így más is kipróbálhassa. Jó lenne, ha le is fényképeznétek, vagy lerajzolnátok, amiről írtok. És persze egy fotó a Nagymamáról, feltétlen küldjétek! A beküldött receptek mellett a neveket is kérjük (a tietekét, nagymamátokét és a leírt ételét is). Egy példa: „Így készül nagymamám, Szlobodics Józsefné szilváslépenye. Lejegyezte Gencsev Szandra 6. vagy 9. osztályos tanuló.”

Ne feledjétek el a pontos elérhetőségeket is megadni (postacím vagy e-mail, esetleg mindkettő!)

Készítsük el közösen a Barátság (nemzetiségi ételekből álló) Szakácskönyvét!

Mert ugye, úgyis a családban marad, a soknemzetiségű, nagy családban, melyben mindannyian itt élünk, Magyarországon és Európában. Munkára fel, küldjétek el az ételek elkészítéséhez szükséges recepteket a következő címre:

baratsag@upcmail.hu vagy postán:

Barátság szerkesztősége 1519 Budapest, Postafiók 452.

Kipróbáljuk, megsütjük, megfőzzük, megkóstoljuk őket és a legfinomabbakat, a legsikeresebbeket díjazzuk, majd megjelentetjük őket a Barátság Házaink Tája rovatában, s a Barátság Szakácskönyvében is.

Beküldési határidő: folyamatos, legkésőbb 2012. október 15-ig

Sikeres gyűjtést, jó munkát, finom ebédeket kívánunk a Mamánál!

Mayer Éva
felelős szerkesztő

1%

Egyháznak és magyarországi bolgár civil szervezeteknek!

1% a Jantra Néptánc Egyesületnek
adószám: 18704950-1-13 vagy
a Pro Schola Bulgarica Alapítványnak
adószám: 18066184-1-42

A Magyarországi Bolgár
Ortodox Egyház technikai száma: 0372

Izdanie na Българското
републиканско самоуправление,
1093 Будапеща, ул. Лония 41

Редакция
Андреа Генат, Моника Тютюнкова,
Светла Кьосева (главен редактор)
Отговорен издател
Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Министерство на държавната администрация и правосъдието, СБС и на Българските самоуправления в II, IV, V, VIII, IX, XIII, XIV, XV, XVIII, XV, XX, XXI и XXIII район на Будапеща и във Фелъшожолца, Печ, Сегед, Халастелек, Дунахарасти, Дунакеси, Книпунлацхаза, Лорев, Минколп, Дебрецен, Сигетсентмиклош, Ерд и Естергом.

Болгár Országos Önkormányzat
(1093 Budapest, Lónyay u. 41) kiadványa

Szerkesztőbizottság
Kjoszeva Svetla (főszerkesztő),
Genát Andrea,
Tyutyunkov Mónika
Felelős kiadó
Muszev Dancso

Megjelenik a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, a FBÖ és a II., IV., V., VIII., IX., XIII., XIV., XV., XVIII., XX., XXI. és XXIII. kerületi, valamint a Felsőzsolcai, a Pécsi, a Szegedi, a Halásztelki, a Dunaharaszti, a Dunakeszi, a Kiskuláchi, a Lórévi, a Miskolci, a Debreceni, a Szigetszentmiklósi, az Érdi és az Esztergomi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat támogatásával.
ISSN 14163098

Magyarországi Bolgárok Egyesülete
1097 Bp., Vágóhid u. 62.
tel.: 216-6560

Bolgár Országos Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Fővárosi Bolgár Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4211

Bolgár Köztársaság Nagykövetsége
1062 Bp., Andrássy út 115.
tel.: 322-0836, 322-0824

Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Pravosz-láv Templom
1097 Bp., Vágóhid u. 15.
tel.: 06-30-496-4997

Bolgár Nyelvtanító Kisebbségi Iskola
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Bolgár Kulturális Intézet
1061 Bp., Andrássy út 14.
tel.: 269-4246

Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda
1062 Budapest, Bajza u. 44.
tel.: 06 20 250-7339
Carevec Étterem
és Hotel Rila
1097 Bp., Vágóhid u. 62.
tel.: 06-20-417-8576

május 2012 • май 2012

MŰSOR • ПРОГРАМАТА

6	неделя,	10.00	Българския православен храм	„Св. Св. Кирил и Методий” Света божествена литургия и гергьовски празник в църковния двор
6	vasárnap	10.00	Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templomban	Istentisztelet a templomban és Szent György-napi ünnepség a templomkertben
8	вторник,	17.00	Eötvös10	Изложба сценография на Клаудия Орос (до 25 май)
8	kedd	17.00	Eötvös10	OroszK laudia diszlettervező kiállítása (május 25-ig)
9	сряда,	19.00	(XIII р., пл. Йозеф Атила 4), Културен дом „Атила Йозеф” смарагдова зала (I етаж)	Танцова къща, XIII район
9	szerda	19.00	József Attila Művelődési Ház XIII ker., József Attila tér 4. Szmaragd terem, I em.	Táncház, XIII ker. BÓ
20	неделя,	10.00	Детски лагер, ул. Фюлемиле 8	Празник на Кирил и Методий
20	vasárnap	10.00	XII. ker. Ifjúsági Tábor, Fülemlé u. 8	Cirill és Metód ünnepe

E-mail

Българското републиканско самоуправление създаде списък с e-mail адреси, чрез който вече разпратихме информация за някои програми на всички, които са включени в него.

Всеки, който желае да получава известия по e-mail, може да изпрати своя адрес на bolgonk@bul.hu.

Elindult a Bolgár Országos Önkormányzat e-mail levelezőrendszere, amelyen keresztül már több programról tájékoztattuk mindazokat, akik szerepelnek a listánkon.

Kérjük, hogy aki szeretne e-mailben értesítést kapni a rendezvényeinkről, küldje el az e-mail címét a bolgonk@bul.hu címre.

A rendezők a műsorváltozás jogát fenntartják. Az aktuális programról tájékozdjon a www.bolgarok.hu weboldalon
Organizátorите си запазват правото за промени в програмата. За актуалните събития можете да се информирате на www.bolgarok.hu
Цена: 150 форинта • Ára: 150 Ft